

aliena, ut pro conscientiae testimonio, pro intimis suis profiteri audeat; quia Spiritus Domini est hoc quod continet omnia. Beata illa anima quæ ejusmodi gratulationis et gratiarum actionis vociferationem in seipsa attendit, cujus scientiam soli illi digne ascribat qui in illa omnia replet et omnia continet, ita ut cum fiducia dicat, et pro experientia psallat: Spiritus Domini replevit orbem terrarum; et hoc,

A quod continet omnia, scientiam habet vocis. Vere et absque dubio virtutem hujus solemnitatis experiri mihi videtur cujus lingua pro conscientiae testimonio in hanc professionem resolvitur, quam lo ex abundantia cordis os loquitur, ita ut veraciter pro seipso profiteatur quia Spiritus Domini replevit orbem terrarum; et hoc, quod continet omnia, scientiam habet vocis.

DE COMPARATIONE CHRISTI AD FLOREM ET MARIE AD VIRGAM.

Virgo Dei genitrix virga est, flos Filius ejus; quia recte dicitur virga beata Virgo Maria, virga recta, virga erecta et in cœlum usque porrecta, virga gracilis, virga flexibilis, virga florifera, virga fructifera. Recta per fidem, erecta per speciem, procera per longanimitatem; per humilitatem gracilis, per compassionem flexibilis, per virginalem conceptionem florifera, per partum salutis fructifera. Virgo Dei Genitrix virga est, flos Filius ejus. O quam bene, quam recte flos dicitur, qui ex virga virginali producit! Quid flore tenuius, quid flore tenerius? Quid ad tactum lenius, quid ad portandum levius? Quid flore formosius, quid flore fragrantius, quid flore fructuosius si effectum attendimus? In flore namque mellificatio, ex flore fructificatio. Ex flore itaque faveus et fructus. In fave mel et cera, in fructu potus et esca. Si parva sunt ista, addo quia et in flore est medicina. Quid namque flore tenuius, cum astringitur; quid tenerius, cum atteritur; quid lenius, cum attrahitur; quid levius, cum portatur; quid speciosius, cum aspicitur; quid fragrantius, cum odoratur; quid utilius, si effectus attenditur? Septem itaque sunt quæ in flore miramur, tenuitatem,

teneritudinem, lenitatem, levitatem, pulchritudinem, odorem, utilitatem. Ex his itaque collige virginis ille Filius qualis invenitur ab illis quibus in florem vertitur. Nam qui incredulis et prævaricatoribus est lapis offensionis et petra scandali, flos est spe et amore inhærentibus illi; flos utique mirabilis, spe et utilitate singularis; flos, inquam, est Filius virginis. Flos tenuis ad indignationem, tener ad miserationem, mansuetudine lenis, damnatione levis, pulcher per conversationem, fragrans per repromissionem, utilis per remunerationem. Est ergo tenuis in flagellis, tener in misericordii, lenis in donis, levis in præceptis, pulcher in exemplis, fragrans in promissis, fructuosus in præmiis. Hic flos factus est nobis medicina, ex illo mel et cera, in ipso potus et esca. Medicina in redemptione, potus et esca in justificatione, mel et cera in glorificatione. Ex hac medicina sanitas sempiternæ incorruptibilitatis; ex ejus esca refectio internæ satietatis; ex ejusmodi potu ebrietas æternæ securitatis; de illius cera splendor summæ claritatis; in ejus melle dulcor indeficientis felicitatis.

DE SACRIFICIO DAVID PROPHETÆ,

Et quid distet inter ipsum et sacrificium Abrahamæ patriarchæ.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum; offeram tibi boves cum hircis (Psal. LXX). Videamus, si placet, quid sibi velint hujusmodi sacrificia, caro arietina, caro bovina, caro hircina. Puto namque hæc omnia in figura esse dicta. Alioquin si in his omnibus carnaliter sapitis, si solam litteram attenditis, attendite quid dicatur vobis: *Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo? (Psal. XLIX.)* In carnalibus igitur Judæorum sacrificiis nihil carnaliter sapiamus, sed quæ juxta litteram carnem sapiunt spiritualiter discutiamus. Nunquam enim carnem arietinam, bovinam, vel hircinam Propheta Domino velut pro magno promitteret, nisi in his aliquid magnum, Dominoque admodum gratum adumbrari perspexisset. Aries est animal admodum mansuetum, quod coram tondente obmutescit, et non aperit os suum. In

hoc ipso itaque formam mansuetudinis gerit, quæ inter pressuras et contumelias patientiam custodit. Vultis audire quanta sit virtus mansuetudinis, vel quæ sit retributio hujus muneris? *Manueti autem, inquit, hæreditabunt terram: et delectabuntur in multitudine pacis (Psal. xxxvi).* Quantum, quæso, est æternam hæreditatem accipere, et cum pace possidere? Sed quali pace? Delectabuntur, inquit, in multitudine pacis. Parum fuit ei dicere, delectabuntur in pace, sed delectabuntur, ait, in multitudine pacis, quia pacis illius non erit finis. Est autem aries dux gregis. Oportet ergo per virtutem mansuetudinis formam se exhibere totius congregationis, ita ut sit in exemplum omnibus aliis, qui vult esse auctor hujus muneris. Probatam ergo mansuetudinem et omnibus imitabilem habere, hoc est arietem offerre; probata autem virtus corripit

insipientes. Ecce de ariete, videamus nunc de bove. **B**os, ut novimus, sponte inclinat collum suum ad portandum jugum. Hæc est forma obedientiæ quæ se solet semper, et debet subdere voluntati alienæ. Quemadmodum igitur in ariete probata mansuetudo, sic in bove intelligitur voluntaria subjectio. O quale quantumque sacrificium suam voluntatem omnino postponere, et totum se ad alienum arbitrium exponere, nihil sibi de semetipso reservare! O quam confidenter crucifixo astat, qui se propter ipsum ad omnem obedienciam subdit! Cum quanta conscientiæ securitate verus obediens ad thronum gratiæ illius accedet, qui factus est Patri obediens usque ad mortem, mortem autem crucis! Cum quantis tropeis de stadio hujus vitæ exhibit, qui semetipsum propter Christum penitus abjicit, et alienæ servituti addicit, juxta Salomonis sententiam: *Vir obediens loquitur victorias* (Prov. xi). Profecto hoc loquitur quod operatur. Quanta victoria vincere peccatum! Quanta victoria vincere seipsum, vincere mundum, vincere diabolum! Sic omnia vincit qui propriam voluntatem evincit, qui cervicem suam obedientiæ jugo libenter supponit. Bovem itaque offerre est voluntariam subjectio- nem libenter exhibere. Ecce de carne bovina. Videamus nunc quid sentiendum sit de carne hircina.

Scimus satis quæ sit illa virtus quæ hominem facit sibi ipsi vilescere, et quasi in suis naribus fetere. Hircus sane habet odorem fetidum, et quasi hircum Domino offerimus per voluntarium contemptum. Sicut in bove itaque voluntaria subjectio, sic in hirco apte figuratur voluntaria abjectio. Semetipsum ergo ad omnem vilitatem et abjectionem propter Dominum exponere, et infirmitatem suam humiliter recognoscere, est Domino hircinam carnem offerre. Ejusmodi caro quanto minus sapit palato humano, tanto magis sapit palato divino. Excelsus enim Dominus et humilia respicit, et alta a longe cognoscit. Ecce jam diximus quid sibi velint hujusmodi sacrificia, caro arietina, caro bovina, caro hircina. Arietina caro, probata mansuetudo; bovina caro, voluntaria subjectio; hircina caro, voluntaria abjectio. Hæc sunt sacrificia medullata, sacrificia Domino admodum grata. Medulla intra ossa latitat, et impinguat. Virtutum medulla, intentio bona; virtutum medulla, devotio intima. Ex bona namque intentione, ex intima animi devotione virtutes irrigantur, et ad perseverantiæ robur solidantur. Sacrificia itaque medullata, obsequia devota. Sit ergo devota mansuetudo nostra, sit obedientia nostra, sit humilitas nostra devota, ut sit medullata quælibet oblatio nostra. Ecce habemus quales hostias Domino offerre debeamus. Ecce habemus quales epulas ei apponamus, cum volumus. Puto quia si ex designatis animalibus tria ei fercula opponimus, gratam admodum ei cœnam exhibere poterimus: *Ecce ego, inquit, pulso ad ostium: si quis aperuerit mihi, intrabo ad ipsum, et cœnabo cum illo* (Apoc. xv). Introducamus eum interim ad cœnam nostram, ut quandoque introduci mereamur ad cœnam suam.

A Si qui autem sunt in vobis viri divitiarum quibus parum sit tria tantummodo ei ad similitudinem David fercula apponere, studeant juxta exemplum Abrahamæ, quartum et quintum superaddere. Quinque-partitum namque sacrificium Domino Abraham obtulit, sicut ex ipsius Domini institutione accepit; accepta namque promissione Abraham de terra Chanaanæorum quam in suis hæredibus possessurus erat, nimio familiaritatis ausu quam apud Dominum habebat, signum in hoc ipsum a Domino humiliter quærebat: *Domine Deus, inquit, unde scire possum quod possessurus sim eam?* Et Dominus Abraham: *Sume, inquit, mihi vaccam triennem, et capram trimam, et arietem annorum trium: turturem, et columbam* (Gen. xv). Fecit Abraham quod ex divina institutione accepit, et super hostias suas accepto cœlitus igne, signum quod concupierat obtinuit. Quia ignem cœlitus accepit, signum profecto magnæ dilectionis fuit, et merito sperandi majora magnam fiduciam præbuit: minora namque beneficia libenter impensa dant ausum absque dubio præsumendi majora. Sic arrhas accipimus, ut conventionis certitudinem inconcussam teneamus. Divinæ ergo promissionis quasi quædam arrha Abrahamæ, fuit ignis ille cœlitus missus, qui suas hostias absumpsit. Puto quia et nos si ignem cœlestem, si ignem divinitus missum acceperimus, de divinis promissionibus jam ulterius omnino dubitare non poterimus: *Ignem, inquit, veni mittere in terram; et quid volo, nisi ut ardeat?* (Luc. xii.) Sed quando hunc ignem Jesus de summis attulit, nunquid in terris tunc temporis ignis defuit, aut forte bonus non fuit? Invenit absque dubio ignem terrestrem, attulit autem ignem cœlestem. Illum venit extinguere, istum vehementer accendere. Omnis amor ignis est, sed non omnis amor bonus est. Malus ignis amor secularis, amor carnis, amor turpitudinis. Bonus ignis amor spiritualis, amor veritatis, amor virtutis. Bonum itaque est illum extinguere, bonum nihilominus istum accendere, et diligenter nutrire. Bonus ignis, ignis charitatis, ignis bonus et vehementer nutriendus. Ille est ignis qui de cœlis venit, qui super discipulos in igneis linguis descendit: *Charitas Dei, dicit Apostolus, diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis* (Rom. v). Ecce ignis qui cœlitus mittitur; ecce ignis qui non nisi divinitus datur. Absque dubio qui hunc ignem acceperit, de æternæ hæreditatis promissione ulterius dubitare non poterit. Profecto ubi charitatis abundantia est, diffidentiæ locus esse non potest. Perfecta enim charitas foras mittit timorem.

Vultis autem apertius nosse quia qui hunc ignem accipiunt, de æternæ hæreditatis promissione hæsitare non possunt: *Charitas, inquit, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat* (I Cor. xiii). Quomodo namque de divinis promissis diffidat, quæ omnia credit, quæ omnia sperat? Puto quia cœlestem hunc ignem Propheta acceperat, quando dicebat: *Credo videre bona Domini in terra viventium* (Psal. cxv). Et Abraham

quidem Chananæorum terra repromittitur, et quasi arrha quædam in igne desuper misso accepta in spei suæ certitudine solidatur. Quoniam igitur Abraham dictæ sunt promissiones, si volumus ejusmodi promissionum cohæredes existere, satagamus designatum ignem a Domino precibus obtinere. Cogitemus quale sit terram lacte et melle manantem in hæreditatem accipere, et eam de manibus Chananæorum violentè eripere. Res utique grandis, et valde difficilis. Novit hoc patriarcha, et bene novit; et idcirco tantæ promissionis confidentiam signo confirmari quæsit. Sed quæ est ista terra, putamus, quæ lacte et melle manat, quæ tanta dulcedine tota redundat? Ubi, quæso, est hæc terra? Ubi quærenda, vel quo invenienda? De regno cælorum catholica fides certissime agnovit quod intra nos sit. Sed cælum illud quod intra non est, cur non habeat sui generis terram, quemadmodum et illud quod cernitur habet terram suam? Si intra nos est regnum cælorum, cur non et intra nos sit terra viventium? Certe hæreditas illa quæ spiritualibus promittitur, spiritualis esse comprobatur. Si vultis, terra est; si vultis, cælum est. Terra propter stabilitatem, cælum propter sublimitatem. Si spirituales sumus, si spiritualiter sapimus, terram hanc lacte et melle manantem quæramus interius, non exterius. Quæramus itaque quæ ista terra sit, quæ cultores suos mira dulcedine reficit, dulcedine potat, dulcedine pascit. Scimus autem quia cum cætera elementa semper in motu sint et nunquam quiescere possint, sola terra uno in loco subsistit, et summa se quiete componit. Scimus nihilominus quia timor solet semper mentem concutere, securitas autem stabilire, et ad quietem componere. Formam igitur terræ in eo ipso conscientia securitas gerit quæ cor humanum semper ad quietem colligere consuevit. Hæc terra multà prorsus dulcedine manat, quia cordis jucunditatem conscientia securitas parat. Promissionis terra, conscientia securita; terra melliflua, conscientia jucunda. Merito talis terra Chananæis auferitur, merito talis terra Judæis confertur. Pessimum hominum genus omnium, qui tunc temporis fuerunt in terra, genus Chananæorum. Optimum hominum genus omnium, qui tunc temporis fuerunt in terra genus Hebræorum. Videtis quod hæc terra sit aut valde malorum, aut valde bonorum. Profecto securitatem conscientia non valent vel solent, nisi aut valde mali aut valde boni, habere. Vultis apertius nosse quomodo ejusmodi terram soleant valde mali possidere? Sunt impii qui ita securi sunt ac si opera habeant justorum (*Eccle. viii*). Impius enim cum venerit in profundum malorum contemnit (*Prov. xviii*). Scimus nihilominus quia perfecta charitas foras mittit timorem, et e vestigio intromittit securitatem. Si enim cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habeamus apud eum. Vides certe quod securitatem conscientia facit aut magna perversio, aut magna perfectio. Conscientia mala atque securita in valde malis; conscientia bona atque se-

A cura in valde bonis; conscientia mala, sed non securita in non valde malis; conscientia bona et non securita in non valde bonis. Quoad ergo conscientia est securita et mala, adhuc sunt Chananæi in terra. Cum autem cœperit esse conscientia securita et bona, noveris jam Judæos morari in terra. Securitatem enim conscientia non solet omnino facere, nisi aut multa enormitas vitiorum, aut magna perfectio virtutum. Hæc est hæreditas illa quam omnino oportet de manibus Chananæorum eripere, et ab omni labe vitiorum summo studio purgare. Hæc est hæreditas illa quæ fluit lacte et melle, quia securitas conscientia solet mentem humanam lætitia et exultatione replere. Lactis et mellis dulcedine refici nos voluit, qui dixit: *Lætamini in Domino et exultate justi (Psal. xxxii)*. Securitas falsa facit gaudium falsum, securitas vera gaudium verum. O quale quantumque gaudium habet bonæ conscientia testimonium! *Gloria nostra*, inquit, *hæc testimonium conscientia nostra (II Cor. i)*. In lacte et melle intellige duplex gaudium, conscientia securæ et bonæ. Geminum sane gaudium integra conscientia parit, gaudium de beatitudine corporis, gaudium de beatitudine mentis. Ex hac gemina retributione gaudemus interim in spe, in futuro autem gaudebimus in re; lac de carne profluit, mel cum rore de cælo descendit. Lactea dulcedo quidem de carne trahitur, quando ex corporis beatitudine gaudium et exultatio oritur. Melliflua dulcedo velut e cælo defluit, quando de mentis incorruptibilitate inestimabilis quædam gratulatio surgit. Lac est et illa dulcedo quam hauriemus in contemplandis creaturis; mel autem est illa quæ mentem inebriat ex contemplatione Creatoris. Nonne et hoc erit lac sugere, de inspecta Christi humanitate gaudere? Nonne et hoc erit summa dulcedinis melle refici, de inspecta Christi divinitate in immensum gloriari? In lacte quidem dulcedo sola, non tamen summa; in melle vero dulcedo et sola et summa. Quid enim melle dulcius? In contemplanda Christi humanitate jucunditas quidem magna, non tamen summa. In contemplanda autem ejus divinitate jucunditas et sola et summa. Pertinet ad beatitudinem hominis exterioris exterioribus oculis videre in Deo naturam humanam. Pertinet vero ad beatitudinem hominis interioris interioribus oculis videre in homine naturam divinam. In lacte ergo intellige quidquid beatificæ dulcedinis corporeis sensibus corporea substantia subministrat. In melle accipe quidquid glorificæ jucunditatis in corporeis sensibus incorporea substantia distillat.

Quid itaque aliud erit terram lacte et melle manantem in hæreditatem accipere, quam gemina beatitudinis æternam securitatem in æternum possidere? Si igitur hujusmodi promissiones cum fidei Abraham hæreditare cupimus ad spei nostræ certitudinem, cœlestem illum quem superius designavimus ignem velut pro signo petamus. Nam, sicut superius docuimus, cor quod charitatis igne plene incanduerit, nulla ignorantia nebula, nullus di-

dentiae torpor involvere poterit. Sed qui ad similitudinem Abrahamae ignem caelitus missum optat accipere, studeat aequae et ipse simile sacrificium offerre. Jubetur itaque Abraham, uti jam dictum est, sumere vaccam triennem, et capram trimam, et arietem trium annorum, turturem quoque et columbam (*Gen. xv*). Videamus modo quid sibi velit hoc sacrificium Abrahamae, vel in quo videatur a jam dicto illo David sacrificio differre. Quid, quaeso, est quod Dominus a summo patriarcha non bovem, sed vaccam quaerit? Nunquidnam in hoc genere hostiarum plus feminam quam masculum diligit? Forte sic est. Neque enim a tanto amico exigeret quod minus ipse diligeret. Si mystice dicta mystica interpretatione discutiantur, puto palam fieri ratum inveniri quod dicitur: Scimus de bove quia jugum portare potest, lac autem dare non potest. Contingit vero vaccam utrumque facere, et lac dare, et domini sui jugum portare. O quale sacrificium, et obedientiae jugum humiliter portare, et inter qualibet obedientiae ardua cordis dulcedinem servare, et nil aliud quam lacteum dulcorem per verba distillare! Multi cum dura sibi praecipiantur molestum quidem habent, nec tam dulciter quam fortiter sustinent. Scimus autem quia masculinus sexus quam femininus fortior est; sed lac tamen dare non potest. Bovem itaque facit obedientia fortis, vaccam vero obedientia dulcis. Bovem offerre est obedire viriliter, vaccam offerre est obedire gratanter. Bovem offerimus obediendo constanter, vaccam offerimus obediendo gratulanter. Caro bovina, obedientia robusta; caro vaccina, obedientia jucunda. Qui igitur potest, carnem offerat vaccinam; qui hoc non potest, offerat bovinam. Qui neutrum potest ex istis, offerat saltem vitulum de armentis. Vitulus sane ad jugum portandum nutritur, interim tamen ad ipsum non applicatur. Quod autem interim non portat, non est ex vitio recalcitrationis, sed ex defectu possibilitatis. Si igitur obedientiam non profiteris, non quia non vis, sed quia non possis: vitulum voves et solvis. Quid enim intelligimus per vitulum, nisi obediendi propositum, quemadmodum in bove et vacca obedientiae exercitium? Si igitur vaccam vel bovem offerre non potes, offer vel vitulum, quem, cum integre volueris, ad manum habere potes. Certe si non potes habere obedientiae officium vel usum, potes habere obedientiae propositum, potes habere obedientiae desiderium; et cum volueris, offerre potes ejusmodi vitulum. Qui matrimonio juncti sunt, non statim obedientiam profiteri possunt, cum volunt. Matrimonio namque juncti, sine alterutra licentia non possunt ab invicem separari, et ideo nec obedientiam profiteri. Vitulum ergo offerant qui ejusmodi sunt, qui obedientiae jugum pro mentis arbitrio subire non possunt. Hinc est quod pro peccato ignorantiae in lege unctus, sacerdos jubetur vitulum offerre. Sacerdos unctus, praelatus charitate praeditus. Sacerdos unctus, praelatus erga proximum pius et erga Deum devotus.

A Ejusmodi sacerdos, quanto subjectos suos verius diligit, tanto eorum errata vehementius insectatur et odit. Sed saepe dum eorum culpas minus discrete percipit, dum percussorum vires pensare nescit, vel negligit, charitatem in eis minus caute feriens extinguit. Per ignorantiam itaque peccat, quando malum unde amputare debuerat accumulatur. Sacerdos igitur qui indiscrete agendo dum bonum intendit per errorem delinquit, vitulum pro peccato suo offerat, et obediendi potius quam imperandi desiderium de caetero habeat, qui creditum sibi regiminis officium ad plenum prout oportet dispensare non possit, per experientiam jam probat. Quid enim est aliud eum vitulum offerre, quam male jam et desiderare subesse potius quam praesse, et obedientiam aliis potius exhibere quam ab aliis exigere. Offerit igitur vitulum de armentis, qui fieri jam optat quasi unus ex subjectis.

Notandum sane quod sacerdos per ignorantiam peccans jubetur pro peccato non bovem, sed vitulum offerre, ne pastorem curam quam semel accepit audeat temere et inconsulte abjicere. Debet ergo qui ejusmodi est, subjectionis locum non tam subire quam ambire, non tam arripere quam desiderare, et hoc erit non tam bovem quam vitulum offerre. Amorem ergo praelationis ab affectu suo abscindat, praelationis tamen officium propter timorem Dei et utilitatem proximi teneat, donec opportunum et rationabilem exitum inveniat, et interim pro peccato suo vitulum per subjectionis desiderium offerat. Illud autem quid esse dicimus quod David non bovem, sed boves promittit, de manibus vero Abrahamae Dominus non vaccas, sed vaccam exigere voluit? Si plus est boves quam bovem promittere et exsolvere, cur non et aequae majus sit vaccas quam vaccam in Dei sacrificio exhibere? Sed nunquid in sacrificio Abrahamae debemus credere aliquid minus a perfecto esse potuisse? Cui ergo perfectio jure ascribitur, si summo patriarchae denegatur? Quis autem dicat vel Dominum tantum amicum ad optima non instituisse, vel tantum virum ad perfectionis instituta animam promptum non habere? Ut autem breviter dicam quid in bove vel bobus sentiam, hoc est, ut mihi videtur, bovem offerre, manum suam ad debitam obedientiam plene exsolvendam fortiter extendere. Haec hostia geminatur, quando et ad debitam et ad indebitam obedientiam operationis nostrae manus viriliter extenditur. Pene omnes cum ad religionem venimus, obedientiam cum determinatione promittimus, nam obedientiam secundum ordinem profiteremur. Non est ergo in praelati potestate ad ea quae supra professionis suae ordinem sunt, subjectum suum violenter cogere. Debitum namque est quod praecipitur secundum ordinem, indebitum quod est supra professionem. Boves itaque cum Propheta offerimus, quoniam et debitam et indebitam obedientiam animo nostro extorquemus, et constanter exhibemus. Vaccas autem veraciter tunc offerimus, quando utramque obedientiam non

solum æquanimitè, sed etiam delectabiliter exsol-
vimus. Quomodo ergo ad Abraham sola vacca re-
quiritur, vel a tanto, ut dictum est, viro una tantum
exsolvitur? Nam nec sola indebita obedientia ad
debiti solutionem, nec sola debita sufficit ad perfec-
tionem. Dicam certe, dicam quod super hac re
animus mihi suggerit, iudicet quisque quomodo vo-
luerit. Potes, si volueris, nullam obedientiam inde-
bitam tibi facere, et tunc non video quomodo Deus
a te possit plus quam unam vaccam exigere. Si
promittis coram Deo tuo, vel prosteris coram præ-
lato tuo obedientiam ad omnia, jam tibi de reliquo
nulla obedientia erit indebita, et pro debito obei-
dentia sufficit tibi solam vaccam offerre. Melius, ut
mihi videtur, una sola vacca iuxta hunc modum offer-
tetur, quam cum hostia tua iuxta prædictum mo-
dum geminatur. Nulla sane tibi obedientia videbitur
gravis, vel importabilis, si illius exemplum
perfecte æmularis qui factus est obediens Patri
usque ad mortem, mortem autem crucis (*Philipp. II*).
Vaccam ergo in Domini sacrificio iuxta Abraham
exemplum offerimus, si plenam ad omnia obei-
dentiam promittimus, et cum gaudio exsolvimus.
Prompti autem et parati simus quantum in nobis
est, non solum melioribus, vel æqualibus, verum
et peioribus talem obedientiam exhibere, et constabit
nos procul dubio iuxta Dominicum præceptum
vel documentum vaccam triennem obtulisse. Hos-
tiam talem, vaccam profecto triennem, offerre nos
voluit qui dixit: *Subjecti estote humanæ creaturæ
propter Deum (I Petr. II)*. Ecce de vacca, nunc
videamus de capra. Sed facile est, ni fallor, ex su-
perioribus colligere, cur maluit Dominus ab Abra-
ham capram potius quam hircum exigere. In hircum
vel capra intelligitur voluntarius contemptus. Capra
autem lac præbere solet, non hircus. Capram ergo
offerre est contemptum suum magis cordis dulce-
dine sustinere. Est autem, ut dictum est superius,
fortior sexus masculinus quam femininus. Hircus
ergo non capra offertur, cum sui contemptus a
quolibet non tam gaudenter suscipitur, quam for-
titer sustinetur. Qui ergo capram non potest, offerat
vel hircum; qui horum potest neutrum, offerat
vel hædum. Hædus tenera res est, et qui sine lacte
matris vix vel nullo modo vivere potest. Hædum
itaque offert, qui contemptum suum ægre quidem
et cum magna molestia sustinet, alienæ tamen
consolationis lacte recreatus patientiam sibi extor-
quet. Dum itaque contemptum suum alius sustinet
patienter, alius fortiter, alius gratanter, unus
hædum, alter caprum, alius capram offerre videtur.
Si igitur contemptus patientiam amplecteris, offers
hædum de capris. Offers caprum contemnendo con-
temptum tuum. Offers capram exhilarescendo ad
illatam injuriam. Capra, ni fallor, erat oblatio eo-
rum de quibus habetis in Actibus apostolorum: *Ibant
apostoli gaudentes a conspectu concilii, quoniam
digni habitus sunt pro nomine Jesu contumeliam pati
(Act. V)*. Si autem pauperculus es, et ad oblationem

capræ vel hirci non sufficis, offer saltem hædum de
capris. Hædinus certe carnibus Jacob patrem suum
satiavit, et fratri debitam benedictionem accepit.
Audis benedictionem, attende et qualem: *Dei tibi
Deus, inquit, de rore caeli, et de pinguedine terre,
abundantiam frumenti, et vini, et olei, et serviant tibi
populi, et adorent te tribus. Esto dominus fratrum
tuorum, et incurventur ante te filii matris tuæ. Qui
maledixerit tibi, ille maledictus; et qui benedixerit
tibi, benedictionibus repletur (Gen. XXVI)*. Qui igitur
cupit talem benedictionem hæreditare, audiat
consilium Rebecæ: *Affer, inquit, mihi duos hædos
optimos, ut ex eis faciam escas patri tuo, quibus li-
benter vescitur (ibid.)*. Vides certe quod duos eum
hædos parare oporteat, qui ad tantam benedictionem
anhelat. Certe cum male agis, juste contem-
neris. Et quid aliud quam hædinas carnes offers si
patientiam amplecteris? Qui autem etiam inter bona
opera contemnitur, et tamen patientiam amplectitur,
hostiam suam geminare videtur. Geminus itaque
hædos offerre, est tam justum quam injustum
contemptum patienter sustinere. Geminum autem
hircum tunc quivis offerre videtur, quando ad ju-
stum et ad injustum contemptum fortiter sustinen-
dem promptus invenitur. Capras autem offerre, est
ad utrumque contemptum mente hilarescere, et in-
ter quaslibet injurias, quamlibet injustas, cordis
dulcedinem corde retinere. Sed qui cum beato Job
veraciter dicere potest: *Neque enim reprehendit me
cor meum in omni vita mea (Job XXVII)*, nescio quo-
modo in hoc genere sacrificii possit geminari illius
hostia.

Quomodo enim, quæso, justum contemptum incur-
rere valet, quem sua conscientia in nullo remordet?
Merito ergo Dominus ab Abraham unam tantum
capram quæsit, ejus vita irreprehensibilis fuit, et
qui ab aliis non nisi indigne contemni potuit. Merito
David suam in hac parte hostiam duplicavit, qui
inter multa bona quæ egit, gravissima etiam qua-
dam mala commisit. Habuit itaque in vita sua et
unde juste et unde non nisi injuste reprehendi vel con-
temni potuisset, unde et necesse fuit ut suam hos-
tiam in Domini sacrificio geminaret. Felix qui sic
vixit, ut non sit unde ab aliis jure reprehendi possit.
Sufficit ei qui ejusmodi est caprum unum offerre, et
injustum contemptum æquanimitè sustinere. Capra
autem tunc est perfecti viri oblatio, cum injuste
spretus suscipit cum gaudio. Contemnitor sane
modo a superioribus, modo a cœqualibus, modo ab
inferioribus. Debemus autem quorumlibet derisus et
opprobria injusta libenter, imo et gratulanter susci-
pere, et hoc erit, ut arbitror, capram trimam offer-
re. Ecce de vacca, ecce de capra. Superest adhuc
considerare de oblatione arietina. Bident animal
mansuetum est, et idcirco, ut jam docuimus, potest
hujusmodi animal mansuetudinem figurare. Pecudem
ergo offers, cum mansuetudinem exhibes. In te au-
tem est utrum velis agnum vel ovem sive arietem
offerre, et in Domini sacrificium ponere. Agnus, ut

novimus, lac non tam fundit quam sugit. Econtra-
rio autem ovīs non tam sug' t quam fund' t. Ariēs ve-
ro neutrum horum solet facere, quin potius cornibus
ferire. Agnum itaque facit, qui ex alienæ conso-
lationis dulcedine ad mansuetudinis gratiam pro-
ficit. Ovem autem in Domini sacrificio exhibet, qui
blandæ consolationis, et piæ sollicitudinis studio
alios ad mansuetudinis gratiam promovet. Arietem
vero tunc veraciter offerimus, si in spiritu lenitatis
delinquentes corripimus, et pro Domino zelantes
contra prævaricatores piæ severitatis cornibus
sævimus. In agno itaque intelligimus mansuetudinem
trepidantem, in ove mansuetudinem blandientem, in
ariete mansuetudinem zelantem. In agno mansuetudi-
nem timorata, in ove mansuetudinem piam, in ariete
mansuetudinem zeveram. Agnum offers humiliter
acquietendo, ovem devote blandiendo, arietem pie
increpando. Itaque in mansuetudine suscipite insi-
tutum verbum quod potest salvare animas vestras, et
agnum obtulistis. Confortate manus fatigatas et ge-
nua dissoluta roborate, et ovem sacrificatis. Juxta
Apostolum autem argue, obsecra, increpa (*II Tim.*
iv) virtute mansuetudinis ubique servata, et erit
aries, ut arbitror, oblatio tua. Puto jam non miraris
cur Dominus in hoc genere hostiæ masculinum se-
xum ab Abraham exegerit, qui in aliis hostiarum
generibus femininum prælegit. Non est mirum vel
insolitum animum mansuetudine fundatum cordis
dulcedinem corde servare, et juxta ovīs similitudi-
nem conceptam dulcedinem quasi lac quoddam
effundere, et per verba distillare. Sed hoc vere
magnum, hoc vere mirandum, cum cor mansuetum
et pium sibi extorquet pro Domino zelata, et incre-
pationis cornibus delinquentes ferire.

Quantum ad me attinet plus miror, vel malo unum
arietem juxta Danielis somnium ventilante « contra
Occidentem, et contra Aquilonem, et Meridiem,
quam plures oves lacte abundantes. O quale quan-
tumque sacrificium erit pro veritatis testimonio,
nec sibi ipsi quidem parcere, sed pro rectitudinis
zelo persequentium furorē contra se sponte pro-
vocare. O quale sacrificium suas injurias cum man-
suetudine pati, libenter oblivisci, domini injuriis
vehementer indignari, et increpationis cornibus sæ-
viendo fortiter ulcisci! Hoc est, ut arbitror, arietem
offerre, et in Domini sacrificio ponere. Sed merito
et hoc in loco, juxta superiorem modum. quæritur
cur ab Abraham unus tantum aries exigitur, cum
David propheta majus aliquid proponere vel pro-
mittere videatur, in eo quod dicitur: *Holocausta*
medulata offeram tibi cum incenso arietum (*Psal.*
lxv). Non dicit cum incenso arietis, sed cum in-
censo arietum. Sed, sicut in capræ immolatione
docuimus quia quandoque juste, quandoque injuste
contemnimur, sic sane modo juste, modo injuste
affligimur, et vicissim justam vel injustam persecutio-
nem patimur. Qui igitur justam persecutionem quo-
ties incurrit cum mansuetudine tolerat, quasi unum
qui ejusmodi est arietem in Domini sacrificio int-

A molat. Qui autem inter zelandum pro Domino modo
juste, modo injuste affligitur, et utramlibet persecu-
tionem sine mansuetudinis suæ detrimento patitur,
iste profecto hostiam suam geminare videtur. Qui
vero sine querela sunt, et irreprehensibiliter vivunt,
hi sane non habent unde hostiam suam geminare
vel debeant vel valeant. Puto quia illis sufficiebat
ad perfectionem unius tantum arietis oblatio, de
quibus testimonium habemus ex Evangelio: *Eram*
autem ambo, inquit evangelista, justi ante Deum
incedentes in omnibus mandatis et justificationibus
Domini sine querela (*Luc. i*). Animadvertis, ut ar-
bitror, quod majus sit unum arietem juxta hunc
modum offerre, quam juxta prædictum modum ho-
stiam suam geminare. Ille vero trium annorum arie-
tem Domino immolat, qui non solum in potentiores
vel æque potentes, sed etiam potentiores liberæ in-
crepationis cornibus impugnat, quoties zelus recti-
tudinis hoc exigit, vel regula veritatis dictat. Ecce
jam diximus quid de vacca, quid de capra, quid de
mulo de ariete sentire debeamus. Ex his itaque, ut
arbitror, animadvertitis qualia fercula in Domini
mensam parare debeatis. Sed, si Domino mensam
locupletem volumus exhibere, debemus ad similitu-
dinem Abraham ex turture et columba adhuc quartum
vel quintum ferculum superaddere. Studiis igitur
perfectæ operationis adjungamus etiam studia con-
templationis. Illa sane ad quadrupedia, ista pertinent
ad volatilia. Quadrupedia in terra degunt, volatilia
pennis se in alta sustollunt. Per actionem quasi in
terra conversamur, per cogitatum et desiderium in
sublimibus suspendimur. Quasi igitur pennata anima-
liâ Domino offerimus, quoties ex devotionis officio
ad futurorum considerationem penna contempla-
tionis volamus. Per turturam et columbam intellige
contemplationem geminam. In turture contempla-
tionem æternorum malorum, in columba contem-
plationem æternorum bonorum. Hæ autem aves non
tam canere quam gemere solent, et gemitum pro
cantu habent. Sicut in penna gratiam contemplatio-
nis, sic in earum cantu vel gemitu intellige virtutem
compunctionis. Debemus itaque hinc inde æterna
mala vel bona meditari, contemplari et in eorum
consideratione compungi, et hoc erit turturam et
columbam offerre, et pro parte hostiam nostram du-
plicare. Turtur solitudinem diligit, et solivagus in-
cedit, et in hoc formam timoris gerit, qui semper
diverticulum quærit. Columba gregatim volat, et ex
eo formam dilectionis ostentat, quæ corda semper
conciliat, et in unam pacis concordiam ligat. In
turture igitur compunctio timoris, in columba at-
tenditur compunctio amoris. Si æterna mala medi-
tari, et in eorum consideratione non compungeris,
turturis pennas habes, sed turturis cantum non
habes. Si in æternorum bonorum contemplatione
desigeris et in eorum desiderio inardescis et lacry-
mas fundis, profecto columbinum et volatum et
cantum te habere ostendis.